

Подлесная Е.А.
доцент НТУУ «КПІ»

Белоус А. Н.
студентка ХТФ НТУУ «КПІ»

БЕЗРАБОТИЦА КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ПРОДУКТИВНЫХ СИЛ В УКРАИНЕ

Решить проблему безработицы можно привлечением безработных к предпринимательской деятельности. Больше всего возможности для трудоустройства есть на малых частных предприятиях. Особенного внимания со стороны государства нуждаются инвалиды, женщины, которые имеют детей в возрасте до 6 лет, родители многодетных семей. Поэтому частным предпринимателям, которые имеют таких работников, необходимо предоставить льготы из налогообложения этих граждан.

Ключевые слова: безработица, продуктивные силы.

Pidlisna E.A
associate professor NTUU «KPI»

Bilous H. M.
student CEF NTUU «KPI»

UNEMPLOYMENT AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE FORCES IN UKRAINE

Deciding the problem of unemployment is possible bringing in of unemployed persons to entrepreneurial activity. Most possibilities for employment are on small private enterprises. The special attention from the side of the state is needed by invalids, women that have children under age 6, parents of having many children families. Therefore, it must sole proprietors that have such workers give privileges from taxation of these citizens.

Keywords: unemployment, productive forces.

Прихнич М.М.
студент ФММ НТУУ «КПІ»

Шевченко Т.Є.
к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»

СУЧАСНИЙ СТАН ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОЛІПШЕННЯ

В статті надані результати дослідження сучасного стану однієї з найважливіших галузей промисловості України – фармацевтичної промисловості. Визначено основні показники діяльності підприємств цієї

галузі, виявлені існуючі проблеми та надані рекомендації щодо їх усунення та поліпшення стану галузі в майбутньому.

Ключові слова: фармацевтична галузь України, проблеми, лікарські засоби, фармацевтичний ринок.

Вступ. Фармацевтична галузь – це галузь промисловості, що є взаємопов'язаною з дослідженнями, розробкою та безпосереднім виготовленням і подальшим розподілом засобів, що носять статус лікарських. На сучасному етапі ця галузь розвивається, позитивні зрушення в якій можна побачити вже сьогодні. Але в той же час фармацевтичній галузі України присутні і певні недоліки, прикладом яких є висока ціна лікарських засобів та постійне її зростання, велика частка неякісної продукції на ринку України, низька конкурентоспроможність вітчизняної продукції, що призводить до зниження ефективності функціонування підприємств фармацевтичної галузі. Виявлення цих проблем та розробка рекомендацій щодо їх вирішення і обумовлює актуальність даної теми дослідження.

Постановка задачі. Головним завданням статті є аналіз сучасного стану фармацевтичного ринку України та виявлення проблем, які постають перед підприємствами фармацевтичної галузі України в умовах нестабільної економіки та перспективи приєднання до ЄС, а, також, формулювання пропозицій щодо вирішення цих проблем.

В роботі були використані наступні методи: аналітичний, теоретичного узагальнення, наукового пізнання, порівняльного аналізу та синтезу.

Результати дослідження. Проведені статистичні дослідження фармацевтичного ринку України показали, що за перше півріччя 2011 року зареєстровано 14206 лікарських засобів, серед яких 3688 виробляються на території України і 10517 поза її межами. Аналіз динаміки експорту та імпорту продукції фармацевтичної галузі за зазначений період часу виявив в цілому зниження частки експорту у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. При цьому на кінець 2010 року було виявлено підвищення обсягів експорту, але за поточний рік дані показники нижчі, ніж минулорічні.

Щодо обсягів продажу лікарських засобів, то тут можна зазначити, що частка продажу імпортованих засобів фармацевтичної промисловості майже в три рази вища, ніж частка продажу даних товарів вітчизняного виробництва (24,5% вітчизняних проти 75,5% імпортованих товарів у грошовому вираженні), що можна пояснити низькою конкурентоспроможністю вітчизняної фармацевтичної продукції.

На сьогоднішній день в Україні діяльність у фармацевтичній галузі здійснюють близько 6,5 тис. суб'єктів господарювання. Серед них: 13,5 тис. аптек, 600 аптечних складів, 5,5 тис. аптечних пунктів, 3,3 тис. аптечних кіосків. Всі ці суб'єкти функціонують в умовах жорсткої конкуренції, при далекому від досконалості законодавстві. Наприклад, сьогодні для отримання ліцензії на право функціонувати за видом діяльності «Виробництво

лікарських засобів, оптова, роздрібна торгівля лікарськими засобами» потрібно зібрати та подати за короткий проміжок часу надзвичайно велику кількість документів (заяву, свідоцтва та копії різноманітних документів).

Ліцензія на виробництво ліків в промислових умовах в Україні на сьогоднішній день є у 137 підприємств, що на 10 підприємств менше, ніж на кінець 2010 року. Таке зниження кількості виробників фармацевтичної галузі пов'язане з впровадженням нових вимог до ліцензування продукції підприємств та складнощами виконання цих вимог вітчизняними виробниками фармацевтичної продукції.

Український ринок лікарських засобів складається з госпітального й роздрібного сегментів. У госпітальному сегменті продаж лікарських препаратів здійснюється через лікувально-профілактичні установи України. Роздрібний сегмент представлений, насамперед, аптечними мережами. У загальному обсязі продажів лікарських препаратів найбільша питома вага, за підсумками I півріччя 2010 року, традиційно припадає на м. Київ (13%) та Східні регіони (близько 33%). За результатами аналізованого періоду у структурі продажів лікарських засобів (в натуральному вимірі), в розрізі цінових сегментів на низькій та середній сегменти припадає близько 90-93% загального обсягу реалізації, що характерно для країн з низьким рівнем розвитку медицини, зокрема, системи діагностики, медичного страхування.

Ринок українських лікарських засобів поділяється на роздрібний та госпітальний сегменти. В останньому випадку реалізація лікарських препаратів відбувається за рахунок ряду лікувально-профілактичних споруд. Роздрібний же сегмент – це, в першу чергу, аптечні заклади. У загальному обсязі продажів лікарських засобів найбільша питома вага (за 2010 рік) припадає на місто Київ. На другому місці східні регіони.

Щодо основних тенденцій розвитку ринку фармацевтичної продукції в Україні, то тут можна відзначити, що українські підприємства збільшують обсяги виробництва в цілому, а також деякі конкретні види високорентабельної продукції, наприклад препарати-дженерики (Дженерик (генерик, женерик, генеричний препарат; англ. Generics) - це непатентований лікарський препарат, що є відтворенням оригінального препарату, на який закінчився термін патентного захисту. Може відрізнятися від оригінального препарату за складом допоміжних речовин ¹⁰).

Можна також відзначити, що за підсумками минулого 2010 року спостерігається поступове відновлення та збільшення обсягів імпорту фармацевтичної продукції на територію України, що частково пов'язано з відносною стабілізацією валютних курсів, невеликим зростанням реальної заробітної плати населення.

В цілому, до ключових характеристик сучасного фармацевтичного ринку України, можна віднести:

- відносно невеликий обсяг ринку;
- високий рівень конкуренції компаній на ринку;
- низьке споживання лікарських засобів на душу населення;

- відсутність рівноваги між показниками грошового і натурального вираження росту ринку;
- низький рівень державного фінансування;
- невідповідність державних стандартів міжнародним (GMP та ін.);
- низька частка інноваційної діяльності у галузі.

Проведений аналіз виявив, що у розвинутих країнах фармацевтична галузь є однією з найбільш динамічних та рентабельних. Щодо України, то не зважаючи на те, що ця галузь займає друге місце в рейтингу фармацевтичного ринку країн СНГ після Росії і є однією із найбільш швидкозростаючих, існуючі на сьогоднішній день проблеми заважають забезпеченню стабільного розвитку та високої ефективності функціонування цих підприємств.

Висновки. В результаті проведеного дослідження та у контексті вирішення вищенаведених проблем, які виникають при реформуванні законодавства та відновленні вітчизняного виробництва ліків, можна виділити наступні шляхи вирішення даних проблем:

- усунення недоліків законодавчої бази шляхом створення рівних умов для вітчизняних та іноземних виробників, раціоналізації використання лікарських засобів; посилення контролю за рівнем цін на лікарські препарати;
- усунення недоліків, пов'язаних з порушеннями прав інтелектуальної власності;
- забезпечення обігу фармацевтичних препаратів на належному рівні, тобто допуск на ринок лише безпечних та ефективних лікарських засобів. Якість повинна відповідати ціновій політиці підприємства;
- підтримка розвитку роздрібної мережі аптечних закладів у кількості, що реально потрібна населенню регіону;
- підготовка кваліфікованих кадрів, що дасть змогу в майбутньому значно спростити методи розвитку галузі. Розвиток фармацевтичної науки за рахунок залучення інвестицій;
- виведення з обігу та проведення запобіжних дій щодо подальшого поширення фальсифікованих лікарських засобів по території України за рахунок удосконалення законодавчої бази, як зазначалось вище, та посилення покарань, які передбачені даним законодавством;
- зниження показників самолікування серед населення через рекламні кампанії, лікарські консультації та інші можливі способи;
- виключення з рядів законодавчої влади депутатів, які дозволяють собі фрази типу «Чи потрібно сьогодні державі вкладати гроші у фармвиробництво? Я переконаний, що не потрібно» - народний депутат Павло Жебрівський (15 червня 2011 року, парламентські слухання на тему: «Про сучасний стан та перспективи розвитку фармацевтичної галузі України»);
- унеможливлення фінансових махінацій під час проведення державних закупівель на потреби Міністерства охорони здоров'я.

На мою думку, великий науковий потенціал, що потрібен для розвитку фармацевтичної галузі, наявний в Україні. Розроблення лікарських препаратів здійснюється декількома інститутами України та іншими закладами, що допомагає у розвитку вітчизняного виробництва. Але попит на лікарські препарати залежить не тільки від потреб споживача, а й від економічної та політичної ситуації в країні.

Перелік посилань

1. Глумсков В. Мировой фармацевтический рынок: состояние и тенденции // Эксперт – 2007. – № 20.
2. Горлова И.С. Обзор фармацевтического рынка Украины по итогам 2007 года // Провізор. – 2008. – № 8.
3. Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О.Р. Фармацевтичний маркетинг: теоретичні та прикладні засади. – Вінниця, 2010.
4. Международный маркетинг в фармации: монографія / З.Н. Мнушко, Н.В. Чмыхало, Н.М. Мусиенко и др. - Х., - 2006.
5. Мнушко, З.Н. Дихтярева Н.М. Менеджмент и маркетинг в фармации. Ч. II. Маркетинг в фармации. - Х., - 2008.
6. Соловйов, О.С. Стан та перспективи розвитку фармації України // Сьогодні та майбутнє фармації: тез. доп. Всеукр. конгр., 16-19 квіт. 2008 р., Харків / Редкол: В.П. Черних, І.С. Гриценко, С.М. Коваленко та ін. - Х., - 2008;
7. Історія фармації України / Є.В. Богатирьова, Ю.П. Сніжанко, В.П. Черних та ін. - Х., 1999.
8. <http://portal.rada.gov.ua>
9. <http://www.mfa.gov.ua>
10. <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA>

Прихнич М.М., Шевченко Т.Е.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УКРАИНЫ И ПУТИ ЕГО УЛУЧШЕНИЯ

В статье представлены результаты исследования современного состояния одной из важнейших отраслей промышленности Украины - фармацевтической промышленности. Определены основные показатели деятельности предприятий этой отрасли, выявлены существующие проблемы и даны рекомендации по их устранению и улучшения состояния отрасли в будущем.

Ключевые слова: фармацевтическая отрасль Украины, проблемы, лекарственные средства, фармацевтический рынок.

Pryhnych M.M., Shevchenko T.E.

CURRENT STATE OF THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY OF UKRAINE ANDWAYS TO IMPROVE ITS

The article described the current state of one of the main industries of each country – the pharmaceutical industry. Determined the current performance of

companies engaged in this industry, are some examples of problems that occur in the way of business, provided recommendations for improving the industry in the future.

Keywords: pharmaceutical industry in Ukraine, problems, medicines, pharmaceutical market.

Сакалош Т.В.

к.е.н., ст. викладач ФММ НТУУ «КПІ»,

Майструк І.А.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ ТА ПРІОРИТЕТИ ПРОТИДІЇ ЇЇ

У статті проаналізовано поняття «тіньова економіка». Узагальнення різних підходів до нього дозволило авторам визначити сутність, суперечливий характер цього явища, його структуру, сфери розповсюдження, причини вкоріненості у суспільстві. Основний висновок полягає у попередженні того, що сучасна Україна балансує на межі критичного рівня тінізації.

Ключові слова: тіньова економіка, неофіційна економіка, детінізація, протитінізаційні заходи

Вступ. Для економіки країни явище тінізації призводить до поглинання коштів, необхідних на модернізацію виробничої та соціальної інфраструктури, медицини, освіти, житлово-комунального господарства, транспорту. Зростання обсягів продукції та фінансових ресурсів, які знаходяться у обороті в цій сфері, призводять до підвищення рівня неконтрольованого державою сектора економіки та становлять суттєві перешкоди із забезпечення стійкого розвитку економіки в країні. Необхідність здійснення аналізу тіньової економіки у конкретних умовах пояснюється низкою факторів: вона серйозно впливає на всі соціально-економічні процеси в суспільстві; масштаби тіньової економіки в Україні наближаються до критичного рівня, тобто складають понад 40% ВВП, коли всі економічні, соціальні, політичні процеси не підпадають під нормальне управління з боку держави; появою нових видів тіньової діяльності, а, отже, виявленням нових акцентів у детінізації економіки [1, с. 11]. За останні вісім років обсяг тіньової економіки збільшився на 5% від ВВП [2], що призводить до занепаду економічної діяльності країни. Зазначені факти свідчать про актуальність даної проблематики.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати природу, причини, обсяги тіньового сектору, сформулювати шляхи зменшення задля наступного викорінення тіньових схем.